Laborator 2 PL/SQL

Tipuri de date compuse (definite de utilizator)

Tipul de date înregistrare (RECORD)

Tipul de date colecție (tablouri indexate – INDEX-BY TABLES tablouri imbricate – NESTED TABLES vectori – VARRAYS)

Considerații legate de valoarea NULL

- Comparațiile simple ce implică NULL sunt evaluate la NULL.
- Negarea unei valori NULL (NOT NULL) este NULL.
- În comenzile condiționale, dacă o condiție este evaluată la NULL, atunci secvența de comenzi asociată nu va fi executată:

```
IF condiție THEN
   -- dacă valoarea de adevăr este TRUE
   Secvența de comenzi 1;
ELSE
   -- dacă valoarea de adevăr este FALSE sau NULL
   Secvența de comenzi 2;
END IF;
```

Nr	P	Q	NOT P	P OR Q	P AND Q
1	false	false	true	false	false
2	false	true	true	true	false
3	false	Null	true	Null	false
4	true	false	false	true	false
5	true	true	false	true	true
6	true	Null	false	true	Null
7	Null	false	Null	Null	false
8	Null	true	Null	true	Null
9	Null	Null	Null	Null	Null

1. Care este rezultatul următorului bloc PL/SQL?

```
DECLARE
         NUMBER (1) := 5;
  Х
         x%TYPE := NULL;
  У
BEGIN
  IF x <> y THEN
      DBMS OUTPUT.PUT LINE ('valoare <> null este = true');
      DBMS OUTPUT.PUT LINE ('valoare <> null este != true');
  END IF;
  x := NULL;
  IF x = y THEN
       DBMS OUTPUT.PUT LINE ('null = null este = true');
       DBMS OUTPUT.PUT LINE ('null = null este != true');
 END IF;
END;
```

Tipul de date RECORD

- definește un grup de date stocate sub formă de câmpuri, fiecare cu tipul de date și numele propriu;
- numărul de câmpuri nu este limitat;
- se pot defini valori inițiale și constrângeri NOT NULL asupra câmpurilor;
- câmpurile sunt inițializate automat cu NULL;
- tipul RECORD poate fi folosit în secțiunea declarativă a unui bloc, subprogram sau pachet;
- se pot declara sau referi tipuri RECORD imbricate;
- sintaxa generală a definirii tipului RECORD este:

```
TYPE nume_tip IS RECORD
(nume_câmp1 {tip_câmp | variabilă%TYPE |
  nume_tabel.coloană%TYPE | nume_tabel%ROWTYPE}
  [ [NOT NULL] {:= | DEFAULT} expresie1][,
  nume_câmp2 {tip_câmp | variabilă%TYPE |
   nume_tabel.coloană%TYPE | nume_tabel%ROWTYPE}
  [ [NOT NULL] {:= | DEFAULT} expresie2],...]);

v_nume_record nume_tip;
```

• câmpurile unei înregistrări PL/SQL sunt accesate prin prefixare cu numele înregistrării:

```
nume record.nume camp
```

- utilizând tipul *RECORD*:
 - se poate insera o linie într-un tabel (*INSERT*);
 - se poate actualiza o linie într-un tabel (*UPDATE* cu sintaxa *SET ROW*);
 - se poate menține informația afectată de comenzile LMD folosind clauza RETURNING.
- **2.** Definiți tipul înregistrare *emp_record* care conține câmpurile *employee_id*, *salary* și *job_id*. Apoi, definiți o variabilă de acest tip.
 - a. Inițializați variabila definită. Afișați variabila.

b. Inițializați variabila cu valorile corespunzătoare angajatului având codul 101. Afișați variabila.

```
BEGIN
  /******* In loc de ...
  * SELECT employee_id, salary, job_id
  * INTO v_ang.cod, v_ang.salariu, v_ang.job
  * FROM employees
  * WHERE employee_id = 101;
  *******************************/
```

```
SELECT employee_id, salary, job_id
INTO v_ang
FROM employees
WHERE employee_id = 101;
DBMS_OUTPUT_LINE ('Angajatul cu codul '|| v_ang.cod ||
    ' si jobul ' || v_ang.job || ' are salariul ' || v_ang.salariu);
END;
/
```

c. Ștergeți angajatul având codul 100 din tabelul *emp_**** și rețineți în variabila definită anterior informatii corespunzătoare acestui angajat. Anulati modificările realizate.

```
BEGIN
   DELETE FROM emp_***
WHERE employee_id=100
RETURNING employee_id, salary, job_id INTO v_ang;

DBMS_OUTPUT.PUT_LINE ('Angajatul cu codul '|| v_ang.cod ||
   ' si jobul ' || v_ang.job || ' are salariul ' || v_ang.salariu);
END;
/
ROLLBACK;
```

Atributul %ROWTYPE

- Este utilizat pentru a declara o variabilă de tip înregistrare cu aceeași structură ca a altei variabile de tip înregistrare, a unui tabel sau cursor.
- **3.** Declarați două variabile cu aceeași structură ca și tabelul *emp_****. Ștergeți din tabelul *emp_**** angajații 100 și 101, menținând valorile șterse în cele două variabile definite. Folosind cele două variabile, introduceti informatiile sterse în tabelul *emp_****.

```
DECLARE
        employees%ROWTYPE;
 v ang1
v ang2
           employees%ROWTYPE;
BEGIN
-- sterg angajat 100 si mentin in variabila linia stearsa
   DELETE FROM emp ***
  WHERE employee id = 100
   RETURNING employee id, first name, last name, email, phone number,
             hire date, job id, salary, commission pct, manager id,
             department id
   INTO v ang1;
-- inserez in tabel linia stearsa
   INSERT INTO emp ***
  VALUES v ang1;
-- sterg angajat 101
   DELETE FROM emp ***
   WHERE employee id = 101;
```

```
-- obtin datele din tabelul employees
   SELECT *
   INTO v ang2
   FROM
          employees
          employee id = 101;
   WHERE
-- inserez o linie oarecare in emp ***
   INSERT INTO emp ***
   VALUES (1000, 'FN', 'LN', 'E', null, sysdate, 'AD VP', 1000, null, 100, 90);
-- modific linia adaugata anterior cu valorile variabilei v ang2
   UPDATE emp ***
         ROW = v ang2
   SET
   WHERE employee id = 1000;
END;
```

Metode pentru colecții (tablouri indexate, tablouri imbricate, vectori)

PL/SQL oferă subprograme numite metode care operează asupra unei colecții. Acestea pot fi apelate numai din comenzi procedurale (deci, nu din SQL).

Metodele sunt apelate prin expresia:

nume colecție.nume metodă [(parametri)]

Metodele care se pot aplica colecțiilor *PL/SQL* sunt următoarele:

- COUNT întoarce numărul curent de elemente al unei colecții PL/SQL;
- DELETE(n) șterge elementul n dintr-o colecție PL/SQL; DELETE(m, n) șterge toate elementele având indecșii între m și n; DELETE șterge toate elementele unei colecții PL/SQL (nu este validă pentru tipul varrays);
- *EXISTS*(*n*) întoarce *TRUE* dacă există al *n*-lea element al unei colecții *PL/SQL*; altfel, întoarce *FALSE*;
- FIRST, LAST întorc indicele primului, respectiv ultimului element din colecție;
- *NEXT*(*n*), *PRIOR*(*n*) întorc indicele elementului următor, respectiv precedent celui de rang *n* din colectie, iar dacă nu există un astfel de element întorc valoarea *null*;
- EXTEND adaugă elemente la sfârșitul unei colecții: EXTEND adaugă un element null la sfârșitul colecției, EXTEND(n) adaugă n elemente null, EXTEND(n, i) adaugă n copii ale elementului de rang i (nu este validă pentru tipul index-by tables);
- LIMIT întoarce numărul maxim de elemente al unei colecții (cel de la declarare) pentru tipul vector și null pentru tablouri imbricate (nu este validă pentru tipul index-by tables);
- TRIM șterge elementele de la sfârșitul unei colecții: TRIM șterge ultimul element, TRIM(n) șterge ultimele n elemente (**nu este validă pentru tipul** index-by tables). Similar metodei EXTEND, metoda TRIM operează asupra dimensiunii interne a tabloului imbricat.
 - *EXISTS* este singura metodă care poate fi aplicată unei colecții atomice *null*. Orice altă metodă declanșează excepția *COLLECTION IS NULL*.
 - COUNT, EXISTS, FIRST, LAST, NEXT, PRIOR și LIMIT sunt funcții, iar restul sunt proceduri PL/SQL.

Observație:

- Tipul *tablou indexat* poate fi utilizat numai în declarații *PL/SQL*. Tipurile *vector* și *tablou imbricat* pot fi utilizate atât în declarații *PL/SQL*, cât și în declarații la nivelul schemei (de exemplu, pentru definirea tipului unei coloane a unui tabel).
- Tablourile indexate pot avea indice negativ, domeniul permis pentru index fiind

- -2147483648..2147483647; pentru tablourile imbricate domeniul permis pentru index este 1..2147483647.
- Tablourile imbricate și vectorii trebuie inițializați și/sau extinși pentru a li se putea adăuga elemente noi.

Tablouri indexate (index-by table)

- Sunt mulțimi de perechi cheie-valoare, în care fiecare cheie este unică și utilizată pentru a putea localiza valoarea asociată.
- Tablourile indexate pot creste în dimensiune în mod dinamic neavând specificat un număr maxim de elemente.
- Un tablou indexat nu poate fi inițializat la declarare, este necesară o comandă explicită pentru a inițializa fiecare element al său.
- Sintaxa generală pentru tabloul indexat este:

- **4.** Definiți un tablou indexat de numere. Introduceți în acest tablou primele 10 de numere naturale.
 - a. Afișați numărul de elemente al tabloului și elementele acestuia.
 - **b.** Setați la valoarea *null* elementele de pe pozițiile impare. Afișați numărul de elemente al tabloului și elementele acestuia.
 - c. Ștergeți primul element, elementele de pe pozițiile 5, 6 și 7, respectiv ultimul element. Afișați valoarea și indicele primului, respectiv ultimului element. Afișați elementele tabloului și numărul acestora.
 - d. Ștergeți toate elementele tabloului.

```
DECLARE
  TYPE tablou indexat IS TABLE OF NUMBER INDEX BY PLS INTEGER;
       tablou indexat;
BEGIN
-- punctul a
  FOR i IN 1..10 LOOP
    t(i) := i;
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.PUT('Tabloul are ' || t.COUNT ||' elemente: ');
  FOR i IN t.FIRST..t.LAST LOOP
      DBMS OUTPUT.PUT(t(i) || ' ');
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.NEW LINE;
-- punctul b
  FOR i IN 1..10 LOOP
    IF i \mod 2 = 1 THEN t(i) := null;
    END IF;
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.PUT('Tabloul are ' || t.COUNT || ' elemente: ');
```

```
FOR i IN t.FIRST..t.LAST LOOP
     DBMS OUTPUT.PUT(nvl(t(i), 0) |  '');
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.NEW LINE;
-- punctul c
  t.DELETE (t.first);
  t.DELETE(5,7);
  t.DELETE(t.last);
  DBMS OUTPUT.PUT LINE('Primul element are indicele ' || t.first ||
         ' si valoarea ' || nvl(t(t.first),0));
  DBMS OUTPUT.PUT LINE('Ultimul element are indicele ' || t.last ||
         ' si valoarea ' || nvl(t(t.last),0));
  DBMS OUTPUT.PUT('Tabloul are ' || t.COUNT || ' elemente: ');
  FOR i IN t.FIRST..t.LAST LOOP
     IF t.EXISTS(i) THEN
       DBMS OUTPUT.PUT(nvl(t(i), 0) | | ' ');
     END IF;
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.NEW LINE;
-- punctul d
  t.delete;
  DBMS OUTPUT.PUT LINE('Tabloul are ' || t.COUNT || elemente.');
END;
```

5. Definiți un tablou indexat de înregistrări având tipul celor din tabelul *emp_****. Ștergeți primele două linii din tabelul *emp_****. Afișați elementele tabloului. Folosind tabelul indexat adăugați înapoi cele două linii șterse.

```
DECLARE
  TYPE tablou indexat IS TABLE OF emp ***%ROWTYPE
                      INDEX BY BINARY INTEGER;
       tablou indexat;
  t
BEGIN
-- stergere din tabel si salvare in tablou
  DELETE FROM emp ***
  WHERE ROWNUM<= 2
   RETURNING employee id, first name, last name, email, phone number,
             hire date, job id, salary, commission pct, manager id,
             department id
   BULK COLLECT INTO t;
--afisare elemente tablou
  DBMS OUTPUT.PUT LINE (t(1).employee id || ' ' || t(1).last name);
  DBMS OUTPUT.PUT LINE (t(2).employee id ||' ' || t(2).last name);
--inserare cele 2 linii in tabel
  INSERT INTO emp *** VALUES t(1);
  INSERT INTO emp *** VALUES t(2);
  END;
```

Tablouri imbricate (nested table)

Sintaxa generală pentru tabloul imbricat este:

- Singura diferență sintactică între tablourile indexate și cele imbricate este absența clauzei *INDEX BY*. Mai exact, dacă această clauză lipsește tipul de date declarat este tablou imbricat.
- Numărul maxim de linii al unui tablou imbricat este dat de capacitatea maximă 2 GB.
- Tablourile imbricate:
 - folosesc drept indici numere consecutive;
 - sunt asemenea unor tabele cu o singură coloană;
 - nu au dimensiune limitată, ele cresc dinamic;
 - inițial, un tablou imbricat este dens (are elementele pe poziții consecutive), dar pot apărea spații goale prin ștergere;
 - metoda NEXT ne permite să ajungem la următorul element;
 - pentru a insera un element nou, tabloul trebuie extins cu metoda EXTEND.
- Un tablou imbricat este o mulțime neordonată de elemente de același tip. Valorile de acest tip:
 - pot fi stocate în baza de date;
 - pot fi prelucrate direct în instrucțiuni *SQL*;
 - au excepții predefinite proprii.
- Tablourile imbricate trebuie inițializate cu ajutorul constructorului.
 - PL/SQL apelează un constructor numai în mod explicit.
 - Tabelele indexate nu au constructori.
 - Constructorul primește ca argumente o listă de valori numerotate în ordine, de la 1 la numărul de valori date ca parametrii constructorului.
 - Dimensiunea inițială a colecției este egală cu numărul de argumente date în constructor, atunci când aceasta este inițializată.
 - Pentru vectori nu poate fi depășită dimensiunea maximă precizată la declarare.
 - Atunci când constructorul este apelat fără argumente se va crea o colecție fără niciun element (vidă), dar care este *not null*.
- **6.** Rezolvați exercițiul 4 folosind tablouri imbricate.

```
TYPE tablou_imbricat IS TABLE OF NUMBER;
   t   tablou_imbricat := tablou_imbricat();

BEGIN
-- punctul a
   FOR i IN 1..10 LOOP
        t.extend;
        t(i):=i;
   END LOOP;
   DBMS_OUTPUT.PUT('Tabloul are ' || t.COUNT ||' elemente: ');

FOR i IN t.FIRST..t.LAST LOOP
        DBMS_OUTPUT.PUT(t(i) || ' ');
   END LOOP;
   DBMS_OUTPUT.NEW_LINE;
```

```
-- punctul b
  FOR i IN 1..10 LOOP
    IF i \mod 2 = 1 THEN t(i) := null;
    END IF;
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.PUT('Tabloul are ' || t.COUNT || ' elemente: ');
  FOR i IN t.FIRST..t.LAST LOOP
      DBMS OUTPUT.PUT(nvl(t(i), 0) || ' ');
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.NEW_LINE;
-- punctul c
  t.DELETE (t.first);
  t.DELETE(5,7);
  t.DELETE(t.last);
  DBMS OUTPUT.PUT LINE('Primul element are indicele ' || t.first ||
        'si valoarea '|| nvl(t(t.first),0));
  DBMS OUTPUT.PUT LINE('Ultimul element are indicele ' || t.last ||
        ' si valoarea ' || nvl(t(t.last),0));
  DBMS OUTPUT.PUT('Tabloul are ' || t.COUNT || ' elemente: ');
  FOR i IN t.FIRST..t.LAST LOOP
     IF t.EXISTS(i) THEN
        DBMS OUTPUT.PUT(nvl(t(i), 0) | | ' ');
     END IF;
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.NEW LINE;
-- punctul d
  t.delete;
  DBMS OUTPUT.PUT LINE('Tabloul are ' | | t.COUNT | | ' elemente.');
END;
```

7. Declarați un tip tablou imbricat de caractere și o variabilă de acest tip. Inițializați variabila cu următoarele valori: m, i, n, i, m. Afișați conținutul tabloului, de la primul la ultimul element și invers. Ștergeți elementele 2 și 4 și apoi afișați conținutul tabloului.

```
DECLARE
   TYPE tablou_imbricat IS TABLE OF CHAR(1);
   t tablou_imbricat := tablou_imbricat('m', 'i', 'n', 'i', 'm');
   i INTEGER;

BEGIN
   i := t.FIRST;
   WHILE i <= t.LAST LOOP
       DBMS_OUTPUT.PUT(t(i));
       i := t.NEXT(i);
   END LOOP;
   DBMS_OUTPUT.NEW_LINE;

i := t.LAST;
   WHILE i >= t.FIRST LOOP
       DBMS_OUTPUT.PUT(t(i));
   i := t.PRIOR(i);
```

```
END LOOP;
  DBMS OUTPUT.NEW LINE;
  t.delete(2);
  t.delete(4);
  i := t.FIRST;
  WHILE i <= t.LAST LOOP
    DBMS OUTPUT.PUT(t(i));
    i := t.NEXT(i);
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.NEW LINE;
  i := t.LAST;
  WHILE i >= t.FIRST LOOP
    DBMS OUTPUT.PUT(t(i));
    i := t.PRIOR(i);
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.NEW LINE;
END;
```

Vectori

• Sintaxa generală pentru declararea vectorilor:

- Spre deosebire de tablourile imbricate, vectorii au o dimensiune maximă (constantă) stabilită la declarare. În special, se utilizează pentru modelarea relațiilor one-to-many, atunci când numărul maxim de elemente din partea "many" este cunoscut și ordinea elementelor este importantă.
- **8.** Rezolvați exercițiul 4 folosind vectori.

```
DECLARE
  TYPE vector IS VARRAY(20) OF NUMBER;
  t
       vector:= vector();
BEGIN
-- punctul a
  FOR i IN 1..10 LOOP
     t.extend; t(i):=i;
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.PUT('Tabloul are ' || t.COUNT ||' elemente: ');
  FOR i IN t.FIRST..t.LAST LOOP
      DBMS OUTPUT.PUT(t(i) | | ' ');
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.NEW LINE;
-- punctul b
  FOR i IN 1..10 LOOP
    IF i \mod 2 = 1 THEN t(i) := null;
```

9. Definiți tipul *subordonati_**** (vector, dimensiune maximă 10, menține numere). Creați tabelul *manageri_**** cu următoarele câmpuri: *cod_mgr* NUMBER(10), *nume* VARCHAR2(20), *lista* subordonati_***. Introduceți 3 linii în tabel. Afișați informațiile din tabel. Ștergeți tabelul creat, apoi tipul.

```
CREATE OR REPLACE TYPE subordonati *** AS VARRAY(10) OF NUMBER(4);
CREATE TABLE manageri *** (cod mgr NUMBER(10),
                           nume VARCHAR2 (20),
                           lista subordonati ***);
DECLARE
  v sub subordonati ***:= subordonati ***(100,200,300);
  v lista manageri ***.lista%TYPE;
BEGIN
  INSERT INTO manageri ***
  VALUES (1, 'Mgr 1', v sub);
  INSERT INTO manageri ***
  VALUES (2, 'Mgr 2', null);
  INSERT INTO manageri ***
  VALUES (3, 'Mgr 3', subordonati ***(400,500));
  SELECT lista
  INTO v lista
  FROM manageri ***
  WHERE cod mgr=1;
  FOR j IN v lista.FIRST..v lista.LAST loop
       DBMS_OUTPUT.PUT LINE (v lista(j));
 END LOOP;
END;
SELECT * FROM manageri ***;
```

```
DROP TABLE manageri_***;
DROP TYPE subordonati_***;
```

10. Creați tabelul *emp_test_**** cu coloanele *employee_id* și *last_name* din tabelul *employees*. Adăugați în acest tabel un nou câmp numit *telefon* de tip tablou imbricat. Acest tablou va menține pentru fiecare salariat toate numerele de telefon la care poate fi contactat. Inserați o linie nouă în tabel. Actualizați o linie din tabel. Afișați informațiile din tabel. Ștergeți tabelul și tipul.

```
CREATE TABLE emp test *** AS
      SELECT employee id, last name FROM employees
      WHERE ROWNUM <= 2;
CREATE OR REPLACE TYPE tip telefon *** IS TABLE OF VARCHAR(12);
ALTER TABLE emp test ***
ADD (telefon tip telefon ***)
NESTED TABLE telefon STORE AS tabel telefon ***;
INSERT INTO emp test ***
VALUES (500, 'XYZ', tip telefon ***('074XXX', '0213XXX', '037XXX'));
UPDATE emp test ***
    telefon = tip telefon ***('073XXX', '0214XXX')
WHERE employee id=100;
SELECT a.employee id, b.*
FROM
        emp test *** a, TABLE (a.telefon) b;
DROP TABLE emp test ***;
DROP TYPE tip telefon ***;
```

11. Ștergeți din tabelul *emp* *** salariații având codurile menținute într-un vector.

Obs. Comanda FORALL permite ca toate liniile unei colecții să fie transferate simultan printr-o singură operație. Procedeul este numit **bulk bind**.

```
FORALL index IN lim_inf..lim_sup
comanda_sql;
```

Varianta 1

```
DECLARE
   TYPE tip_cod IS VARRAY(5) OF NUMBER(3);
   coduri tip_cod := tip_cod(205,206);

BEGIN
   FOR i IN coduri.FIRST..coduri.LAST LOOP
        DELETE FROM emp_***
        WHERE employee_id = coduri (i);
   END LOOP;
END;
/
SELECT employee_id FROM emp_***;
ROLLBACK;
```

Varianta 2

```
DECLARE

TYPE tip_cod IS VARRAY(20) OF NUMBER;

coduri tip_cod := tip_cod(205,206);

BEGIN

FORALL i IN coduri.FIRST..coduri.LAST

DELETE FROM emp_***

WHERE employee_id = coduri (i);

END;

/

SELECT employee_id FROM emp_***;

ROLLBACK;
```

Exerciții

- **E1.** Mențineți într-o colecție codurile celor mai prost plătiți 5 angajați care nu câștigă comision. Folosind această colecție măriți cu 5% salariul acestor angajați. Afișați valoarea veche a salariului, respectiv valoarea nouă a salariului.
- **E2.** Definiți un tip colecție denumit tip_orase_***. Creați tabelul *excursie*_*** cu următoarea structură: *cod_excursie* NUMBER(4), *denumire* VARCHAR2(20), *orase* tip_orase_*** (ce va conține lista orașelor care se vizitează într-o excursie, într-o ordine stabilită; de exemplu, primul oraș din listă va fi primul oraș vizitat), *status* (disponibilă sau anulată).
 - a. Inserați 5 înregistrări în tabel.
 - **b.** Actualizați coloana *orase* pentru o excursie specificată:
 - adăugați un oraș nou în listă, ce va fi ultimul vizitat în excursia respectivă;
 - adăugați un oraș nou în listă, ce va fi al doilea oraș vizitat în excursia respectivă;
 - inversați ordinea de vizitare a două dintre orașe al căror nume este specificat;
 - eliminați din listă un oraș al cărui nume este specificat.
 - c. Pentru o excursie al cărui cod este dat, afișați numărul de orașe vizitate, respectiv numele orașelor.
 - **d.** Pentru fiecare excursie afișați lista orașelor vizitate.
 - e. Anulați excursiile cu cele mai puține orașe vizitate.
- E3. Rezolvati problema anterioară folosind un alt tip de colecție studiat.
- **E4.** Adaptați cerințele exercițiilor 9 și 10 pentru diagrama proiectului prezentată la materia Baze de Date din anul I. Rezolvați aceste exerciții în PL/SQL, folosind baza de date proprie.